

- Povijest OS BiH i uvodne napomene:

Donošenjem Zakona o obrani i Zakona o službi u OS BiH od strane Parlamentarne skupštine BiH krajem 2005. godine počeo je reformski proces na formiranju Oružanih snaga BiH (OS BiH) iz sastava entitetskih vojski (Vojske Republike Srpske i Vojske Federacije BiH). Do kraja 2005. godine formirani su Zajednički stožer i Operativno zapovjedništvo OS BiH.

Prema Odluci Predsjedništva BiH iz srpnja 2006. godine o veličini, strukturi i razmještanju OS BiH pristupilo se formiranju i popuni zapovjedništava i postrojbi OS BiH a paralelno s tim i gašenju entitetski vojski. Do kraja 2006. godine formirane su i stavljene u funkciju sva zapovjedništva i postrojbe OS BiH.

Bosna i Hercegovina organizira, razvija i održava vojni kapacitet i gotovost Oružanih snaga u cilju:

- osiguranja suvereniteta, teritorijalne cjelovitosti, političke neovisnosti i međunarodnog subjektiviteta BiH,
- unapređenja ciljeva vanjske politike BiH,
- ispunjenja međunarodnih obveza BiH i,
- zaštite državljana BiH.

Uspostava navedenih ciljeva opredjeljuje misiju OS BiH koja se sukladno sa Zakonom o obrani BiH ostvaruje izvršavanjem pet definisanih temeljnih zadaća OS:

1. Sudjelovanje u operacijama kolektivne sigurnosti, operacijama potpore miru i samoobrani, uključujući i borbu protiv terorizma,
2. Pružanje vojne obrane BiH i njenim državljanima u slučaju napada,
3. Pomoć civilnim organima u reagiranju na prirodne i druge katastrofe i nesreće,
4. Protuminsko djelovanje u BiH i

5. Ispunjenje međunarodnih obveza u BiH.

Od propisanih zadaća OS BiH posebno izdvajamo zadaću pomoći civilnim strukturama u reagiranju na prirodne i druge nesreće kojim se osigurava neposredna aktivna interakcija sa civilnim društvom i koja se realizira na zahtjev odgovarajućih civilnih organa. OS BiH su spremne da odgovaraju na takve zahtjeve po odobrenju za sudjelovanjem.

Raspoloživi resursi OS BiH stavljaju se na raspolaganje civilnom društvu pružanjem različitih vidova pomoći i podrške civilnim organima vlasti, lokalnim zajednicama i stanovništvu kroz realiziranje različitih aktivnosti, po sljedećem:

1. Pomoć civilnim organima vlasti u slučaju vanrednih i kriznih situacija:

- reagiranje na prirodne i druge katastrofe i nesreće,
- borbu protiv terorizma,
- pomoć agencijama za sprovođenje zakona,
- realiziranje protokolarnih reprezentativnih aktivnosti.

2. Pomoć civilnim organima u realiziranju humanitarnih aktivnosti:

- protuminsko djelovanje i uklanjanje neeksplozivnih ubojitih sredstava (NUS),
- operacije medicinske evakuacije,
- operacije traganja i spašavanja,
- operacije dostave humanitarne pomoći i druge humanitarne operacije i aktivnosti pomoći stanovništvu.

3. Pružanje drugih vrste pomoći civilnim organima:

- integralne oblike pomoći kroz praktičnu obuku OS BiH (pomoć u obnovi, održavanje i izgradnja infrastrukture, kontrolirano pružanje usluga i ustupanje vojnih resursa na uporabu civilnim organima),
- realiziranje kulturnih, sportskih i drugih prigodnih aktivnosti,
- pomoć u drugim aktivnostima koje doprinose ugledu i dokazuju društvenu korisnost struktura obrane BiH.

Funkcioniranje i rad OS BiH u 2015. godini:

Ove godine OS BiH svečano obilježavaju desetu obljetnicu svog formiranja, rada i funkcioniranja.

Oružane snage BiH su mlada institucija koja je od svog osnutka do danas stalno jačala i rasla. Do danas OS su se razvile u respektabilnu vojnu silu, prepoznatljivu u regiji pa i u svijetu. Reforma obrambenog sustava kojom su nastale OS BiH je ocijenjena od relevantnih aktera međunarodne zajednice kao najuspješna u postdejtonskoj BiH. Oružane snage su kao jedinstvena oružana sila svih naroda u BiH proteklih 10 godina profesionalnim i odgovornim izvršenjem zakonom propisane misije i zadaća u zemlji i inozemstvu stekle povjerenje institucija vlasti, civilnog stanovništva kao i značajan ugled u međunarodnoj zajednici. To nam daje potpuno pravo da na dostignuto budemo ponosni, ali nas i obvezuje da u narednom periodu budemo još bolji, organiziraniji i učinkovitiji.

Funkcioniranje OS BiH tijekom 2015. godine obilježili su brojni izazovi. Već poznati problemi koji su se odrazili kroz društveno-ekonomske procese u BiH kao i prirodne i druge nesreće su ispoljile značajan utjecaj na planiranje, organiziranje i realiziranje zadaća OS BiH. Sukladno sa datom situacijom, kroz racionalno planiranje, izrazili smo prioritete i uspješno realizirali sve pred nas postavljene zadaće. Uz maksimalno naprezanje raspoloživim materijalnim

resursima omogućili smo izvršenje svih redovitih i vanrednih aktivnosti, procesa obuke i osigurali plansko i redovito funkcioniranje OS. Učinili smo sve što je u našoj moći da određena ograničenja u realiziranju pojedinih logističkih funkcija ne dovedu do zastoja i kašnjenja u snabdjevanju, održavanju, popuni i znavljanju MTS-ima.

Bez obzira na poteškoće koje su nas pratile, ostvarili smo značajan napredak i zapažene rezultate u ispunjavanju međunarodnih obveza, međunarodnim operacijama potpore miru i mirovnim misijama UN-a, jačanju regionalnih obrambenih inicijativa, realiziranje operacija humanitarnog deminiranja, rješavanju viškova SiMES-a kao i kontinuiranom procesu obučavanja pojedinaca, zapovjedništva i postrojbi.

Značajan napredak je postignut u procesu dostizanja NATO normi i standarda u radu i unaprjeđenju interoperabilnosti i kompatibilnosti sa partnerima u NATO. OS BiH su uspješnim profesionalnim izvršavanjem misije i zadaća kako u zemlji tako i u inozemstvu pokazale koliko su važan segment obrambeno-sigurnosne strukture BiH. Ocjene iznesene od strane zvaničnika EU i NATO pokazuju da su OS jedna od institucija BiH koja svojim radom i rezultatima jasno izražava svoju opredjeljenost prema euroatlanskim integrativnim procesima.

□ **OS BiH u 2015. godini najprije izvršavale sljedeće zadaće:**

- Pružanje pomoći civilnim organima vlasti i stanovništvu u slučaju prirodnih i drugih nesreća i katastrofa kao i različitih oblika asistencije lokalnim zajednicama,
- Nastavak sudjelovanja u operaciji „Odlučna potpora“ u Afganistanu,

- Nastavak sudjelovanja u UN mirovnim misijama u DR Kongo i Republici Mali,
- Realiziranje godišnjeg plana humanitarnog deminiranja i protivminskih akcija,
- Individualnu i kolektivnu obuku zapovjedništva i postrojbi OS,
- Provedba koncepta operativnih sposobnosti (OCC&EF),
- Obuka i prijem mladih vojnika i časnika u profesionalnu vojnu službu,
- Stabiliziranje i unapređenje sistema logističke potpore zapovjedništva i postrojbi,
- Rješavanje viška naoružanja, streljiva i minsko-eksplozivnih sredstava,
- Realiziranje Plana 100% inspekcije lokacija skladišta naoružanja i SiMES-a,
- Ispunjavanje međunarodnih obveza.

Najvažniji rezultati OS BiH tijekom 2015. godine utvrdilo osnovne djelatnosti koje su sprovedene pravoremenim planiranjem, dobrim organiziranjem i realiziranjem koje se sprovode optimalnim angažiranjem raspoloživih resursa - snaga i sredstava a od kojih istječemo i izdvajamo sljedeće:

1. Pružanje pomoći civilnim organima i stanovništvu u kriznim i vanrednim situacijama i pomaganje lokalnim zajednicama (LZ):

Oružane snage Bosne i Hercegovine se u skladu sa članom 4. Zakona o obrani u BiH, angažiraju u pružanju pomoći civilnim strukturama vlasti i stanovništvu u

kriznim i vanrednim situacijama, posebno prirodnih i drugih nesreća i katastrofa. Do polovine kraja listopada 2015. godine Oružane snage Bosne i Hercegovine su bile kontinuirano angažirane i ostvarile su značajne rezultate na planu gašenja požara, medicinskog evakuiranja zrakom, operacija traganja i spašavanja, izvođenje inženjerskih radova u lokalnim zajednicama kao i osiguranje potpore realiziranja različitih kulturnih i sportskih događaja širom BiH.

Tijekom realiziranja pomenutih zadataka OS BiH su bile u prilici testirati operativne planove i sposobnosti, imajuće kapacitete i resurse, kao i motiviranost djelatnika da odgovore na izazove i rizike sa kojim su se susretali tijekom izvršavanja i najsloženijih zadataka.

Neke od zadataka u kojima su OS BiH dale svoj puni doprinos su sljedeće:

Oružane snage BiH su bile angažirane u operacijama gašenja požara iz zraka helikopterima Mi-8T i Mi-8MTV u općinama Livno, Trebinje, Bileća, Bosansko Grahovo, Jablanica, Mostar (Ruište), Trnovo (planina Treskavica) i Goražde. Ukupno je u ovim operacijama do 10.11.2015. godine izvršeno preko 42 sata leta tijekom čega je izbačeno preko 427 tona vode i utrošeno preko 30000 litara GM-1. Na gašenju požara u navedenim općinama pored zrakoplovnih snaga bilo je angažirano preko 300 djelatnika OS BiH.

Oružane snage BiH su do mjeseca listopada 2015. godine bile angažirane i po zahtjevima na hitnom medicinskom evakuiranju životno ugroženih civila zračnim putem (MEDEVAC) i to: iz s. Čuhovići u Općini Konjic, na relaciji Sarajevo - Ljubljana i sudionika „Marša Mira 2015“ u Tuzlu tijekom čega je prevezeno ukupno 8 životno ugroženih pacijenata. Ukupno je na ove aktivnosti utrošeno preko 13 sati leta i 5500 litara GM-1.

Oružane snage BiH vrše obuku i realiziraju 24-satno dežurstvo 365 dana u godini sa jednom posadom i jednim helikopterom za Službu traganja i spašavanja koristeći resurse OS BiH za izvršavanje obveza koje proistječu iz

Ugovora između Ministarstva obrane BiH i Direkcije za civilno zrakoplovstvo BiH (BHDCA). U cilju održavanja operativnih sposobnosti po predmetnom Ugovoru dana 29.07.2015. godine u području sela Grabovica, Općina Kneževo, izvršena je vježba na temu „Traganje i spašavanje unesrećenih u zračnom udesu“ pod nazivom „Poziv 2015“.

Cilj vježbe je bio uvježbavanje zapovjedništva br ZS i PZO i podređenih postrojbi za pravodobnu pripravu, organiziranje i izvršavanje zadaća STS, uvježbavanje posada helikoptera za izvršenje zadaća STS prema propisanim postupcima i procedurama, te uvježbavanje i koordiniranje aktivnosti sa predstavnicima Spasilačkog koordinacijskog središta (RCC) BiH.

Za traženje nestale osobe na području općine Čitluk, traženje nestale osobe na području općine Nevesinje i angažiranje helikoptera OS BiH po Ugovoru sa Direkcijom za civilno zrakoplovstvo BiH prilikom nesreće civilnog aviona u blizini grada Doboja utrošeno je ukupno 8,7 sati leta i 3440 litara GM-1.

Helikopterske postrojbe OS BiH su bile angažirane i na pružanju pomoći organima vlasti u BiH u vidu prevoza i prevoženja zračnim putem.

Pomoć OS BiH lokalnim zajednicama (LZ) u BiH bila je višeznačajna. OS su ustupale svoja sredstva za različite manifestacije, svečanosti i takmičenja na kulturnom, sportskom, vjerskom i tradicijskom planu. Najveći doprinos je izvršen izvođenjem različitih vrsta inženjerskih radova za potrebe LZ.

U periodu od 16.05. do 17.05.2015. godine angažiran je helikopter Mi-8T, potreban personal i MTS (cisterna za gorivo GM-1 i starter generator) za potporu realiziranja III Memorijalnog kupa “Pet zvijezda” u vojarni “Krajiških brigada” u Banjoj Luci.

Helikopteri OS BiH su takođe bili angažirani za snimanje kolone „Marša mira 2015“, osiguranja boravka Pape Franje tokom lipnja i održavanje „KIDS festivala“ u Sarajevu.

OS BiH su neprekidno bile uključene u radove na pomoći civilnim strukturama, angažirajući **inženjerske resurse** tokom cijele godine. Ovo angažovanje na određenim projektima je još uvijek u tijeku. Ukupno je zaprimljen **41 zahtjev** za angažiranje inženjerije na izgradnji ili sanaciji infrastrukturnih objekata.

Izvršavani su inženjerski radovi u smislu pružanje potpore lokalnim zajednicama (LZ) koji se odnose na otklanjanje posljedica katastrofalnih poplava iz 2014. godine kao što su:

- izgradnja i sanacija putnih komunikacija u dužini **od preko 24 km** u općinama Kladanj, Osmaci i Široki Brijeg,
- izgradnja i sanacija dva mosta u dužini **od 43 m** u općini Derventa,
- sanacija riječnih korita, vodnih kanala i klizišta u dužini **od preko 12 km** u općinama Laktaši, Cazin, Zvornik, Osmaci i Šekovići, kao i
- uređenje zemljišnih površina za različite namjene **od preko 97 000 m²** u općinama Brod, Široki Brijeg i Čapljina.

U tijeku su radovi na izgradnji i sanaciji putnih komunikacija na području općina Srbac i Prozor - Rama u dužini od preko 14 km a do kraja godine planirana je i opravka lokalnih puteva na teritoriji općine Banja Luka.

Ukupna vrijednost izvedenih inženjerskih radova OS BiH u LZ ove godine iznosi cirka preko 2 miliona KM!

S ponosom možemo istaći, a to ostvareni rezultati na terenu i pokazuju, da su OS BiH svojim djelovanjem u značajnoj mjeri pomogli LZ i doprinijeli ukupnom stabiliziranju situacije u kriznim područjima.

Tijekom 2015. godine do danas, zaprimljeno je 166 zahtjeva za angažiranje djelatnika OS BiH za odavanje počasti (103 zahtjeva) prilikom protokolarnih aktivnosti obilježavanja obljetnica, sahrana i drugih događaja, kao i angažiranje Vojnog orkestra OS BiH (34 zahtjeva) na obilježavanjima značajnih datuma, sudjelovanja na manifestacijama i kulturnim događajima.

Takođe su zaprimljena ukupno 74 zahtjeva za korištenje prostora i terena OS BiH. Realiziran je 21 zahtjev za korištenje sportskih i drugih terena OS BiH, radi izvođenja treninga za potrebe raznih sportskih klubova. Sportski tereni su

ustupljeni na lokacijama vojarni OS BiH u: Sarajevu, Banjoj Luci, Mostaru, Čapljini, Prijedoru, Travniku, Kiseljaku, Bijeljini i Živinicama.

Pružena je potpora MUP USK, Bihać u vidu privremenog ustupanja dijela zgrade u vojarni „Adil Bešić“ u Bihaću radi smještaja postrojbe policije za potporu (Specijala policija MUP USK) na razdoblje od šest mjeseci.

Pružanje potpore manifestacijama kao što su „Sarajevska zima“ i „Sarajevske večeri muzike“, ostvarena je suradnja i realizirane aktivnosti humanitarnog i zabavnog karaktera sa raznim udruženjima, muzičkim školama i Muzičkom akademijom iz Sarajeva, a dio aktivnosti je bila potpora aktivnostima ambasada stranih zemalja u Bosni i Hercegovini. Sve aktivnosti su izvedene na nekomercijalnoj osnovi, dakle, ustupanje svih resursa za sve korisnike je bilo potpuno bez naknada.

Ovim angažiranjem OS BiH su još jednom čvrsto potvrdile svoje stalno i dugoročno opredjeljenje da će ovu zakonom definiranu zadaću u budućnosti i dalje predano izvršavati u okviru raspoloživih operativnih kapaciteta i mogućnosti, a u cilju unaprjeđenja općih uvjeta života lokalnih zajednica i svih građana u BiH.

2. Operacije humanitarnog deminiranja i protuminskih akcija:

OS BiH su neprekidno uključene u operacije humanitarnog deminiranja i jedan su od najznačajnijih faktora sa više od 20% ukupnih kapaciteta u tom procesu u BiH. Ovu zadaću OS BiH realiziraju u suradnji i pod stručnim nadzorom Središta za uklanjanje mina BiH (BH MAC).

U 2015. godini planirano je deminiranje preko 4 miliona m² na 71 deminerski projekt (35 u F BiH, 29 u RS i 7 u Distriktu Brčko) koji se nalaze na području 32 općine u BiH od čega je zaključno sa 31.10.2015. godine, realizirano preko 2,25 miliona m² ili trenutno oko 57 %, pri čemu je pronađeno i uništeno 642

različitih komada ubojitih sredstava od čega 465 komada protutenkovskih i protupješačkih mina i 177 komada NUS-a. Na ovakav postotak realiziranja plana su utjecali određeni zastoji u održavanju neophodnih MTS (kvarovi na mašinama za deminiranje) koji su sada prevaziđeni. U 2015. godini do gore navedenog datuma je predato na uporabu krajnjem korisniku 29 deminerskih radilišta. OS BiH su trenutno angažirane na 22 deminerska radilišta širom BiH sa ukupno 360 deminera. Planiramo da ove aktivnosti završimo do kraja kalendarske godine što će značajno pozitivno utjecati na postotak realiziranja ostvarenja planiranih aktivnosti.

Kao jednu od najvažnijih zadaća u okviru protuminskih akcija, a koja se provodi u suradnji sa EUFOR-om, Deminerski bataljon je realizirao 33 prezentacije koje se odnose na teme upozoravanja na mine i opasnosti od mina. Cilj je bio da se ugroženim skupinama stanovništva na kritičnim područjima ugroženim minama educiraju na posljedice opasnosti od mina, kako prepoznati i kako ispravno reagirati tijekom nailaska na mine.

Na ovaj način OS BiH daju puni doprinos implementaciji Strategije protuminskog djelovanja, koja ima za cilj stvaranje konačnog stanja: „Bosna i Hercegovina bez mina do 2019. godine“.

3. Obuka zapovjedništava i postrojbi i sprovođenje koncepta operativnih sposobnosti (OCC&EF)

OS BiH su i tijekom 2015. godine nastavile sa kontinuiranim realiziranjem prioritetne zadaće individualne i kolektivne obuke sukladno sa Smjernicama Načelnika ZS OS BiH i odobrenim Godišnjim planom obuke (GPO) OS BiH. Ograničeni resursi potpore obuke su sa jedne strane nametnuli potrebu za racionalnim i priuštivim planiranjem obuke, dok se sa druge strane zahtijevao što je moguće veći stupanj njene realističnosti. Nivo obučenosti i osposobljenosti pojedinaca, zapovjedništva i postrojbi konstantno napreduje uz

istodobno usvajanje i uvođenje potrebitih i zahtjevnih NATO standarda. Napredak je primjetan na svim razinama zapovjedanja i nadzora (C2).

Temelj obuke u OS BiH je bio usmjeren na četiri glavna područja: institucionalnu obuku u Središtima za obuku ZOiD (po odobrenim planovima i programima u okviru profesionalnog razvoja časnika i dočasnika u OS BiH), izvođenju terenskih vježbi sa vanjskim ocjenjivačem, ocjenjivanju po programu koncepta operativnih sposobnosti i zajedničkoj vježbi OS BiH sa EUFOR-om.

Kada su u pitanju vježbe koje su realizirane u BiH neophodno je istaći 3 vježbe pod nazivom „Dinamičan odgovor“ na poligonu Manjača uz sudjelovanje sve tri pješачke brigade OS BiH i angažiranje preko 1600 njihovih djelatnika. Realizirane su i vježbe zapovjednog mjesta brTP i br ZS i PZO sa preko 200 sudionika na poligonu Manjača i vježba zapovjednog mjesta OZ OS BiH u kampu Butmir u kojoj je sudjelovalo više od 150 djelatnika OS BiH.

Ove godine djelatnici OS BiH (140 djelatnika) su uspješno sudjelovali na 10 međunarodnih vježbi koje su po različitim NATO programima potpore dostizanju NATO normi i standarda realizirane u inozemstvu (Njemačka, Italija, Hrvatska, Albanija, Bugarska, Grčka, Mađarska, Slovenija, Srbija i Španija).

Jačanju kapaciteta OS BiH, prije svega u oblastima izvođenja operacija u uvjetima kemijskog zagađenja nastale terorističkim aktom i izvođenja logističkih operacija, u velikoj mjeri je doprinijelo sudjelovanje djelatnika OS BiH u vježbama organiziranim i realiziranim u Srbiji i Mađarskoj.

Napredak koji je ostvaren na planu sprovođenja koncepta operativnih sposobnosti i sustava naučenih lekcija (OCC E&F- Operational Capability Concept Evaluation and Feedback) čini nas posebno ponosnim. U periodu od 17. do 22.05.2015. godine na poligonu OS BiH „Manjača“ kod Banje Luke uspješno je realizirano NATO ocjenjivanje prve razine (NEL1- NATO Evaluation) satnije iz sastava 4. pbr (1/1/4. pbr). Tokom ocjenjivanja realiziran

je i kurs za ocjenjivače po OCC E&F programu (ETC - Evaluator Training Course). Organizator ovog događaja je bio NATO, a OS BiH su bile domaćin navedenog događaja.

Nakon realiziranja ove zadaće OS BiH su u rujnu 2015. godine na poligon „Manjača“ izvele osam (8) novih postrojbi kako bi izvršile njihovo samoocjenjivanje na prvoj razini (SEL1- Self Evaluation). Tom prigodom ocjenjivanju su pristupile pješačka satnija iz sastava 5. pbr, logistička satnija iz sastava Zapovjedništva logistike, artiljerijska baterija (-1) iz sastava 6. pbr, te vod vojne policije, vod inženjerije, vod veze, CIMIC tim i HUMINT tim iz sastava brigade Taktičke potpore.

Kruna uspjeha ovih postrojbi bit će završetak četvorogodišnjeg ciklusa obuke (2017. - 2018. godina) kada sve ove postrojbe završe posljednju razinu ocjenjivanja (NEL-2) i time dobiju status borbeno spremnih postrojbi (Combat Ready) što će ih ravnopravno svrstati među certifikovane NATO postrojbe koje su postigle ili prevazišle visoke NATO standarde i koje su spremne za sudjelovanje u NATO vođenim operacijama u budućnosti.

4. Sudjelovanje u operacijama potpore miru i mirovnim misijama UN:

Ove godine BiH i njene OS obilježavaju još jednu važnu i značajnu obljetnicu - 15 godina našeg sudjelovanja u operacijama potpore miru. Sukladno sa deklariranim opredjeljenjem naše države za davanje doprinosa miru i stabilnosti u svijetu realiziranje ove zadaće započeto je 2001. godine, i to našim angažiranjem u Etiopiji i Eritreji, nastavili preko Iraka pa do Afganistana, Konga i Malija gdje se i danas nalazimo. Danas operaciji potpore miru „Odlučna potpora“ u Afganistanu dajemo svoj doprinos u procesu obučavanja

Afganistanskih nacionalnih snaga sigurnosti (ANSF) dok u DR Kongo i R Mali u Africi naši časnici – mirovni vojni promatrači UN aktivno daju doprinos u izgradnji mira i stabilnosti u ovim državama.

OS BiH angažiranjem u ovim operacijama OS BiH ispunjavaju međunarodne obveze i na ovaj način daju direktnu potporu u realiziranju operacija potpore miru. Time BiH jasno iskazuje opredjeljenje da kao kredibilan partner i odgovorna članica međunarodne zajednice želi i može dati adekvatan doprinos zajedničkim naporima za uspostavljanje i očuvanje mira i stabilnosti u svijetu.

U proteklih 15 godina do danas kroz navedene mirovne misije je sudjelovalo 1065 (tisuću i šezdeset pet) djelatnika iz sastava OS BiH među kojima i 34 djevojke.

OS BiH, sukladno sa važećim zakonskim procedurama, trenutno u operacijama potpore miru imamo raspoređeno 55 djelatnika OS BiH među kojima su i 4 djevojke. U misiji „Odlučna potpora“ u Afganistanu trenutno sudjelujemo sa sljedećim kapacitetima:

- Pješačka postrojba OS BiH jačine 45 djelatnika OS BiH je angažirana na osiguranju baze koalicioni snaga „BAGRAM“ kod Kabula. Trajanje jedne rotacije je 6 mjeseci sa mogućnošću produženja do mjesec dana. Postrojba je angažirana u sastavu kontingenta OS SAD. Trenutno se u misiji nalazi II rotacija pješačke postrojbe.
- Stožerni časnici u sastavu Zapovjedništva za savjetovanje, pomoć i obuku Sjever (TAAC North) jačine 8 djelatnika OS BiH. Zemlja partner za sudjelovanje OS BiH u ovoj misiji je SR Njemačka. Trajanje jedne rotacije je 6 mjeseci sa mogućnošću produženja do mjesec dana. Trenutno misiju izvršava III rotacija stožernih časnika.

- Stožerni dočasnici u sastavu Zapovjedništva za savjetovanje, pomoć i obuku Sjever (TAAC North) jačine 2 djelatnika OS BiH. Prva rotacija stožernih dočasnika je upućena u misiju 01.03.2015. godine. Stožerni dočasnici su u zajedničkom angažiranju sa članicama A-5 gdje je vodeća nacija R Hrvatska. Trajanje jedne rotacije je 6 mjeseci sa mogućnošću produženja do mjesec dana. Trenutno se u misiji nalazi II rotacija stožernih dočasnika.

S ponosom možemo naglasiti da je sudjelovanje naših pješačkih postrojbi i stožernih časnika u misiji „ISAF“ više puta do sada, od strane naših američkih i njemačkih ocjenjivača, ocijenjeno izuzetno uspješno sa visokim ocjenama za iskazanu profesionalnost i odgovornost u izvršenju dodijeljenih zadaća.

Djelatnici OS BiH su svoj angažman kao UN vojni promatrači započeli 2002. godine u UN mirovnim misijama u Etiopiji i Eritreji. Od tada u UN mirovnim misijama je kroz XIII rotacija sudjelovalo 65 časnika iz sastava OS BiH. U mirovnoj misiji UN „MONUSCO“ u Demokratskoj Republici Kongo u svojstvu vojnih promatrača UN za 2014./2015. godinu se nalazilo 5 časnika OS BiH u okviru XIII rotacije. U tijeku je priprema sljedeće XIV rotacije koja je planirana 14. studenog 2015. godine u kontingentu od pet časnika OS BiH.

U UN mirovnoj misiji “MINUSMA” u Republici Mali za 2014./2015. godine imali smo po prvi put do sada, a u okviru 1. rotacije 2 stožerna časnika koja su se nalazila u zapovjedništvu misije. U tijeku je priprema druge rotacije jačine takođe dva časnika OS BiH.

Posebito želimo istaći činjenicu da za vrijeme angažiranja u operacijama potpore miru - mirovnim misijama van BiH nismo imali ni jedan vanredni događaj i da su se svi naši djelatnici vratili živi i zdravi svojim domovima, porodicama i matičnim postrojbama.

I dalje nastavljamo sa procesom obuke i planiramo nastavak kontinuiranog i održivog sudjelovanja u misiji u Afganistanu kao i UN misijama u DR Kongo i R Mali.

Stupanj i obim angažiranja OS BiH u narednoj godini u mirovnim misijama van BiH će zavistiti od budžetskih izdvajanja za obranu i Odluke Predsjedništva BiH.

5. Rješavanje viškova naoružanja, streljiva i MES-a:

Sukladno sa našim planovima i predviđenoj dinamici uz pomoć naših partnera iz međunarodne zajednice, intenzivno smo radili na nastavku procesa rješavanja viškova, provodili obimne aktivnosti 100% inspekcije lokacija kao i aktivnosti kontrolno-tehničkog pregleda (KTP) naoružanja, streljiva i MES-a. Postigli smo dobre i zapažene rezultate.

Potrebno je istaći i važnost stručne, organizacijske, i finansijske potpore u vidu donacija koju OS BiH dobijaju od strane Vlada SAD-a, Austrije, Švajcarske, Norveške, Švedske, Turske, Danske, Češke i Lihtenštajna, NATO stožera u BiH, EUFOR-a i drugih međunarodnih organizacija, posebno Razvojnog programa UN (UNDP – projekat “EXPLODE” i “SECUP“) u procesu optimalnog rješavanja viškova SiMES-a kao i obuke i usvajanja najviših međunarodnih standarda za upravljanje i skladištenje naoružanja, SiMES-a na lokacijama OS BiH.

U 2015. godini je ukupno planirana demilitarizacija (uništenje) 2313 tona SiMES-a u kapacitetima OS BiH, a uz pomoć UNDP koji se realizira kroz projekt “ EXPLODE “ na lokaciji Radionice za održavanje i uništavanje oružja i streljiva (RZOiU) SiMES Doboj i Ambasade SAD na poligonu Glamoč. Zaključno sa listopadom ove godine u kapacitetima radionice za održavanje

SiMES-a u RZOiU Doboju, metodom delaboriranja i spaljivanja demilitarizovano je ukupno oko 1000 tona MiMES-a, a na poligonu "Glamoč" uz potporu Ambasade SAD u BiH, preko kompanije "Sterling" demilitarizovano je otvorenom detonacijom i spaljivanjem oko 480 tona SiMES-a.

Također, otpočele su aktivnosti na realiziranju projekta demilitarizacije SiMES-a koja se rješava izvan kapaciteta OS BiH u organizaciji UNDP-a (transport u pogone Pretis-Vogošća) i to streljiva punjene bijelim fosforom i raketnih sredstava, a uzmemo li u obzir demilitarizaciju streljiva koja će se izvršiti u preostalom periodu tekuće godine, sa optimizmom možemo očekivati ostvarene rezultate koji će na kraju ove godine biti i veći od planiranog.

Pored navedenog izvršena je i donacija 572,5 tona streljiva za Vladu Iraka, tako da se može reći da je u proteklom periodu 2015. godine, ukupno riješeno preko 2000 tona municije.

U cilju cjelovitog i sveobuhvatnog pristupa rješavanja viškova i streljiva u proteklom periodu preduzete su intenzivne aktivnosti i ostvaren napredak na utvrđivanju kvantitativnog i kvalitativnog stanja streljiva na lokacijama OS BiH. Tijekom testne faze koja je realizirana 2013. godine, inspektovano je oko 740 tona, dok je tijekom 2014. godine, ostvaren napredak inspekcije sa ostvarenih 2682 tone municije, a tijekom ove godine inspektovano je 4574 tona, što je značajno više nego u prethodnoj godini.

Inspekcijama i kontrolno-tehničkim pregledima (KTP) tijekom 2015. godine vršene su intenzivno na 8 lokacija i to početkom godine na lokacijama na jugu zemlje tijekom zimske sezone (Bačevići, Duži i Gabela), a tijekom tekućeg ljetnog perioda se izvodi u skladištima na Kuli, Krčmaricama, Krupi, Blažuju i Rudom.

Svjesni smo činjenice da samo utvrđivanjem tačnog broja i stanja svih količina perspektivnog ali i neperspektivnog naoružanja, streljiva i MES-a možemo

doprinijeti konačnom rješenju ovog važnog logističkog i sigurnosnog pitanja kako za oružane snage tako i lokalne zajednice i građane u BiH. Sa izvršenjem ove važne zadaće odlučno i intenzivno nastavljamo i u 2016. godini i ona će predstavljati jedan od najvažnijih prioriteta našeg rada i u budućnosti.

Značajno je napomenuti da su u proteklom periodu preduzete aktivnosti na obuci personala za rad na upravljanju, čuvanju i skladištenju SiMES-a. Posebno se ovo odnosi na edukaciju Inspektora za vršenje KTP sa kojima su OS BiH u prošlosti bile deficitarne. Trenutno raspoložemo sa 30 inspektora koji su završili potrebnu edukaciju i stekli odgovarajuće certifikate za vršenje KTP. U prvoj sedmici studenog u kapacitetima OS BiH (ZOID-a u koordiniranju i monitoringom ekspertnog Tima EUFOR-a), završava još osam vojnih lica kurs „Nadzora nad streljivom“ i isti će steći zvanje KTP – inspektora SiMES-a, čime će se stvoriti preduvjeti i unaprijediti personalni kapaciteti za ostvarenje rezultativnija utvrđivanja kvaliteta i kvantiteta streljiva.

Na lokacijama za skladištenje SiMES-a i naoružanje „Krupa“ Hadžići, „Kula“ Mrkonjić Grad, „TBT“ Visoko i „Rabić“ Derventa tijekom 2015. godine, planirani su i realizirani brojni infrastrukturni radovi na poboljšanju uvjeta skladištenja i sigurnosti lokacija, kroz projekat „EXPLODE“ u organizaciji i upravljanju od strane UNDP - sjedišta u Sarajevu i kroz projekat „SECUP“ u organizaciji i upravljanju od strane OSCE - sjedišta u Sarajevu od kojih ističemo najznačajnije:

- Projekat „EXPLODE“ – UNDP Sarajevo:

Projekat se realizira u periodu travanj - studeni ove godine i to zanatsko-građevinski radovi na sanaciji krovnih konstrukcija, oluka, slivnika, gromobranske instalacije, ventilacije, unutarnjeg uređenja i fasaderski radovi (za koje je to neophodno) na magacinima lokacije „Krupa“ Hadžići i „Kula“ M. Grad.

Izvršena je i rekonstrukcija i sanacija objekata kotlovnice, prijavnice i spoljašnje uređenje (oluka) zapovjedno-administrativne zgrade, te rekonstrukcija dijela nadstrešnice za smještaj vozila na lokaciji skladišta naoružanja „Rabić“ Derventa.

Izvršena je kompletna vanska i unutarnja rekonstrukcija zgrade straže, zapovjedno-administrativne zgrade i rekonstrukcija fasade, zamjena prozora i oluka na magacinu naoružanja na lokaciji skladišta „TBT“ Visoko.

Značajno je spomenuti sanaciju potencijalnog klizišta iza objekata radionice u RZOiU SiMES-a Doboj i mnogi drugi radovi na infrastrukturi ove radionice gdje se vrši demilitarizacija streljiva.

- Projekat „SECUP“ – OSCE Sarajevo:

Početakom 2015. godine OSCE je realizirao izradu projekata za izgradnju CCTV/IDS sistema (sistem video nadzora i protupožarni alarmi) za 4 lokacije (Krupa, Kula, TBT Visoko i Rabić). Projekti CCTV/IDS sustava su izrađeni u 100% obimu, a realiziranje je usaglašeno sa Odjelom za infrastrukturu MO BiH u skladu sa raspoloživim finansijskim sredstvima. Obzirom na cijenu planiranih radova i raspoloživosti finansijskih sredstava, odlučeno je da se izgradnja sustava video nadzora na LSM „Krupa“ i „Kula“ izvodi u organizaciji OSCE-a.

Radovi na izgradnji ovih sustava otpočeli su već tijekom mjeseca lipnja na lokacijama skladišta streljiva „Krupa“ Hadžići a tijekom mjeseca kolovoza i na lokaciji „Kula“ Mrkonjić Grad.

Radovi se odvijaju predviđenom dinamikom u koordinaciji sa OS BiH i to kroz dogovorenu suradnju obavljanja inženjerskih radova - iskopa kanala i polaganja instalacija koje će izvršiti inženjerski bataljon brTP i jedinice ZL OS BiH.

6. Personalni menadžment i podmlađivanje kadra OS BiH:

Nastavak kontinuiranog podmlađivanja kadra praktično se odvija kroz dinamiku prijema mladih vojnika u profesionalnu službu u OS BiH, usklađenu sa dinamikom otpusta personala iz OS BiH. To se posebno odnosi na vojnički kadar. OS BiH su sa procesom prijema vojnika otpočele još 2008. godine tako da smo u sastav OS BiH putem 6 provedenih javnih konkursa primili oko 4112 novih mladih vojnika.

Tijekom ove godine na osnovu javnog natječaja od 30.05.2014. godine u PVS primljeno je 112 vojnika XV klase, dok se trenutno na osnovnoj vojničkoj obuci u SOO u Pazariću nalazi 134 kandidata XVI klase čiji je prijem u PVS planiran 01.01.2016. godine.

U cilju popune upražnjenih formacijskih mjesta u zapovjedništvima i postrojbama OS BiH sa 16.06.2015. godine raspisan je Javni natječaj za prijem 200 kandidata XVII klase u PVS u OS BiH. Na isti se prijavilo 2693 kandidata od čega 2083 kandidata ispunjava uslove natječaja. U tijeku su aktivnosti na testiranjima kandidata od strane 4. regrutnog tranzicijskom centru (4. RTC). Osnovna vojna obuka u SOO planirana je da otpočne sa 03.05.2016. godine, a prijem u PVS u OS BiH sa 01.09.2016. godine.

Podmlađivanje kadra i prijem vojnika u PVS će biti nastavljen i u 2016. godini.

Zbog prijema novih kandidata i zbog zakonskih osnova za prestanak PVS, do kraja 2015. godine bit će otpušteno 58 vojnika, a u 2016. godini je planiran otpust 94 vojnika. Ministarstvo obrane i OS BiH su u tom cilju blagovremeno preduzeli važne korake na pripremi procesa tranzicije vojnog personala i zatražilo od zemalja NATO, Europske komisije i drugih potencijalnih donatora za aktivno sudjelovanje u NATO perspektiva programu za otpuštene djelatnike OS.

Tijekom 2015. godine raspisivanjem javnog natječaja primljeno i raspoređeno na upražnjena formacijskih mjesta (FM) 29 časnika, dva časnika su primljena u PVS nakon završetka vojne akademije kao i jedan vojnik u kategoriju dočasnika (po Internom natječaju iz 2012. godine).

U okviru realizacije pilot projekta prijema 2. generacije časnika iz građanstva u PVS OS BiH trenutno je tijeku realiziranja III modula osnovne časničke obuke u Središtu za profesionalni razvoj (SPR)/ZOiD-a na kome se nalazi 14 odabranih kandidata po Javnom natječaja MO BiH od 05.11.2014. godine. Časnička obuka kandidatima se završava 18.12.2015. godine, svečana zakletva će biti realizirana 23.12.2015. godine dok će kandidati biti primljeni u PVS 01.01.2016. godine.

U cilju dalje popune upražnjenih formacijskih mjesta (FM) u zapovjedništvima i postrojbama OS BiH, MO BiH je raspisao novi Javni natječaj za prijem 57 novih kandidata treće generacije ovog projekta čime će biti nastavljen kontinuitet podmlađivanja časničkog kadra OS BiH po modelu koji se primjenjuje u zemljama članicama NATO i koji će po završetku procesa odabira, testiranja i obuke u PVS OS BiH biti primljeni 01.01.2017. godine.

Ukupna prosječna starost personala OS BiH trenutačno iznosi 36 godina a vojničkog sastava 27 godina što predstavlja značajan napredak u odnosu na prethodni period.

7. Bilateralna i regionalna međunarodna suradnja:

OS BiH surađuju sa mnogim međunarodnim organizacijama i institucijama, ali je potrebno istaći značajnu potporu od strane NATO stožera u Sarajevu i EUFOR-a dok se sa drugim međunarodnim subjektima uspostavlja bliska suradnja bilateralnim i unilateralnim sporazumima.

Ostvarena je kontinuirana bilateralna i multilateralna suradnja sa oružanim snagama zemalja iz regije, zemljama članica EU, SAD-a (posebito Nacionalnom gardom američke savezne države Merilend) i oružanim snagama drugih država. Potrebno je istaći bilateralnu vojnu suradnja sa SAD-a i oružanim snagama zemalja iz regije. U 2015. godini Oružane snage BiH su bile su domaćin četiri službene posjete: Načelnika Generalstožera Armije Republike Makedonije, Načelnika Generalstožera Vojske Srbije, Načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske i pograničnog susreta sa Načelnikom Generalstožera Vojske Crne Gore.

OS BiH multilateralnu suradnju sa oružanim snagama drugih država ostvaruju posebno kroz aktivno sudjelovanje kroz regionalne inicijative: Američko-jadransku povelju (A-5), Forum načelnika generalstožera oružanih snaga balkanskih zemalja (B-9), sastanake Zamjenika načelnika generalstožera za operacije u okviru inicijative ministara obrane jugoistočne Evrope (SEEDM) i druge zajedničke projekte kao i vježbe koje se realiziraju pod okriljem navedenih regionalnih inicijativa.

Tijekom ove godine, djelatnici OS BiH su sudjelovali na sljedećim događajima multilateralnog karaktera: 19. konferenciji načelnika generalstožera zemalja članica A5 inicijative, na sastancima Implementacijske radne grupe u okviru A5 regionalne inicijative, sastanku načelnika logistike zemalja članica A5 inicijative, sastanku prvih narednika zemalja članica A5 inicijative, 9. konferenciji načelnika stožera balkanskih zemalja, sastancima koordinacijske skupine u okviru B9 regionalne inicijative, sastancima podskupina za edukaciju obuku i vježbe u okviru B9 regionalne inicijative, sastancima podskupine za Asimetrične prijetnje u okviru B9 regionalne inicijative, sastanku Zamjenika načelnika stožera za operacije u okviru SEEDM regionalne inicijative, vježbama „Balkan Response 15“, „Joint Reaction 2015“, „Balkan Bridges 2015“ i

aktivnostima i događajima koji se realiziraju u okviru projekta „Balkanskih medicinskih snaga“ (BMTF).

8. Angažiranje snaga zrakoplovstva i PZO OS BiH:

Helikopterske postrojbe OS BiH su tijekom požara u 2015. godini bile angažirane na gašenju požara helikopterima Mi-8T i Mi-8 MTV i dali značajan doprinos pružanju potpore ugroženom civilnom stanovništvu. Tijekom godine sukladno sa zahtjevima civilnih organa izvršena je hitna medicinska evakuacija (MEDEVAC) tri životno ugrožena pacijenta u BiH i pacijenta van BiH, a za operacije traganja i spašavanja (SAR), OS BiH su provodile 24-satno dežurstvo 365 dana u godini sa jednom posadom i jednim helikopterom koristeći resurse OS BiH za izvršavanje obveza koje proistječu iz Ugovora između Ministarstva obrane BiH i Direkcije za civilno zrakoplovstvo BiH (BHDCA). U sklopu predmetnog Ugovora u mjesecu rujnu tekuće godine angažovan je helikopter OS BiH prilikom nesreće civilnog aviona u blizini grada Doboja (V. Ostravica na planini Ozren) kojom prilikom su sa mjesta nesreće u bolnicu Doboj prevezena dva povređena putnika aviona koji je pretrpio nesreću.

Traženje nestalih osoba u općinama Čitluk i Nevesinje je takođe realizovano podrškom helikopterskih postrojbi.

Pored navedenog, helikopterski resursi su bili angažirani na različitim zadacima kao što su prevoženje Predsjedavajućeg Predsjedništva BiH, drugih domaćih i stranih VIP osoba, izbacivanju padobranaca, podršci obuke pješačkih postrojbi, Gorskih službi spašavanja, Civilne zaštite, Državne agencije za istrage i zaštitu (SIPA), realiziranje potpore komemoracije žrtava u Srebrenici 2015, dočeku Pape Franje kao i potpori u realiziranju drugih civilnih manifestacija.

OS BiH trenutno raspolažu sa 7 operativnih helikoptera (dva helikoptera iz porodice Mi-8 i to jedan Mi-8T i jedan Mi-8 MTV sa ukupnim resursom oko 60 sati, 4 helikoptera UH-1H sa ukupnim resursom oko 400 sati, te helikopterom Gazela).

9. Aktivnosti dočasničkog kora OS BiH:

Dočasnički kor je kroz realiziranje koncepta profesionalnog razvitka dočasnika u OS BiH nastavio sa planskom izgradnjom svojih sposobnosti i kapaciteta. Pristupilo se izradi normativno-pravne regulative kojom se uređuje ova oblast. Takođe, vršena je promidžba već dostignutog stupnja razvitka kao i razmjena iskustva sa zemljama članicama Američko-jadranske povelje (A5), našim sudjelovanjem na Konferenciji za dočasnike u organizaciji NATO-a kao i druge međunarodne bilateralne aktivnosti OS BiH.